

INTERNACIONALITZACIÓ, MULTILINGÜISME, PLANS DE LLENGÜES I TERMINOLOGIA A LA UNIVERSITAT

Marta de Blas, Universitat Politècnica de Catalunya. Marta Estella, Universitat Autònoma de Barcelona. Sílvia Llovera, Universitat Politècnica de Catalunya

1. PRESENTACIÓ

1.1. Quina contribució volem fer amb la nostra comunicació?

En aquesta comunicació volem reflexionar sobre com s'incorpora l'objectiu d'internacionalització a les universitats i quines conseqüències i canvis implica en el model lingüístic de la institució. Ho farem a partir de l'experiència de les universitats de Catalunya i ho concretarem en el desplegament dels plans de llengües de la UAB i la UPC per a la promoció del multilingüisme. Finalment projectarem aquest nou escenari sobre els aspectes canviants en la metodologia del treball terminològic i presentarem el cas d'un recurs interuniversitari com a exemple d'aquestes noves pràctiques.

A més de descriure les accions dutes a terme, volem explorar les tensions que genera el nou model multilingüe i també confrontar els *aprioris* a favor d'un model atractiu en la teoria que hem de demostrar que funciona per donar resposta a les necessitats concretes de les nostres universitats i a les aspiracions que la nostra societat es planteja.

2. INTERNACIONALITZACIÓ

2.1. Quins són els reptes que la universitat identifica en l'escenari global d'avui?

L'activitat global

La globalització dels fluxos de capital, productes, persones, informació i coneixement és una de les característiques amb què es defineix el món avui. La internacionalització és l'estratègia dels països, les empreses i les organitzacions per donar resposta als requeriments que comporta. Ho és també per a les institucions d'educació superior.

Especialment en l'última dècada, amb la construcció de l'espai europeu d'educació superior (EEES), les universitats del nostre entorn han incorporat de manera explícita l'objectiu d'internacionalització com una prioritat estratègica per encarar els reptes de

competitivitat i posicionament en educació superior. La internacionalització s'identifica clarament com a factor clau d'èxit en l'atracció de talent i recursos, la captació d'estudiants, la projecció i l'atractiu de l'oferta d'estudis i l'impacte i el reconeixement de la recerca. Amb aquesta finalitat, les nostres universitats impulsen plans i actuacions per millorar el perfil internacional de la universitat.

L'activitat investigadora de qualitat és inherentment internacional. La comunitat científica i la producció de coneixement ha tingut sempre abast global. El canvi més significatiu dels últims anys és que l'oferta d'estudis ha esdevingut també internacional. L'EEES, amb l'estructura homogènia d'estudis, els crèdits transferibles i els títols equivalents, crea un espai de mobilitat interna d'estudiants i alhora vol ser un centre d'excel·lència en educació superior atractiu a nivell internacional.

El perfil internacional

Els rànquings universitaris que han sorgit els últims anys posen en evidència aquest element de competitivitat, d'excel·lència i de diferenciació en el mercat global de l'educació superior. En aquest sentit, els rànquings posicionen les universitats més atractives per fer recerca, treballar i estudiar a partir d'indicadors que són d'àmbit global. Així, entre les elements amb més pes destaquen els que tenen a veure amb el perfil internacional de la universitat, com ara els estudiants i professorat internacionals, els articles publicats en revistes de referència internacional, la ràtio de coautoria internacional en les publicacions, la ràtio entre professorat internacional i local i entre estudiantat internacional i local i, en el cas dels rànquing europeus, el nombre de Màsters Erasmus Mundus o la mobilitat de l'estudiantat i el personal docent.

3. MULTILINGÜISME

3.1. Com impacta la internacionalització de la universitat en les llengües?

Més llengües

Aquesta aposta internacional de les universitats situa les llengües en una posició central: el coneixement i l'ús d'idiomes es presenta com un objectiu amb valor estratègic. Alhora la identificació de l'anglès com a llengua franca, amb més presència a la docència, la recerca i la comunicació institucional, altera l'ecosistema de llengües. Especialment en la realitat catalana, amb dues llengües oficials i una política lingüística que impulsa la llengua pròpia, aquest nou escenari obre interrogants sobre les funcions,

les distribucions i els equilibris assolits, sobre la manera de gestionar aquesta nova diversitat i sobre el model lingüístic de la universitat. Així, la presència de més llengües introdueix canvis no solament en les pràctiques lingüístiques a la universitat, sinó també en la visió i el discurs sobre gestió de llengües i sobre política lingüística.

3.2. Cal un nou model per gestionar les diferents llengües presents a la universitat?

El discurs del multilingüisme

Els organismes intergovernamentals, des de la UNESCO a la OCDE, apel·len al multilingüisme com a estratègia no només per preservar la diversitat lingüística sinó també per impulsar els processos de canvi i desenvolupament en el món globalitzat i la societat del coneixement. La Unió Europea (UE) ha fet del multilingüisme una de les estratègies de cohesió social i de construcció de la ciutadania i de l'economia europees.

A partir del 2000, la UE ha aprovat diverses directrius sobre llengües: el *Marc europeu comú de referència sobre llengües*, la *Declaració de Barcelona*, que marca l'aposta de l'aprenentatge de dues llengües a més de la materna, l'indicador europeu sobre competència lingüística i els documents *Una nova estratègia marc per al multilingüisme* i *El multilingüisme: un actiu per a Europa i un compromís conjunt*, en són alguns exemples. Així mateix, la UE fa menció explícita del paper de l'educació superior en la promoció del multilingüisme individual i col·lectiu i insta les universitats a desenvolupar polítiques lingüístiques.

Les pràctiques a les universitats

Les universitats europees han respost al desafiament del multilingüisme amb iniciatives que posen en valor les llengües dins del marc de l'espai europeu d'educació superior. D'una banda, trobem iniciatives de xarxes i grups de treball com ara la *Declaració de Nancy. Universitats multilingües per a una Europa multilingüe oberta al món*, projecte que promou l'aprenentatge de llengües de l'estudiantat universitari a través de l'ús d'idiomes, especialment l'anglès, com a llengua de les assignatures dels plans d'estudis. Un altre exemple és l'Associació Europea per la Internacionalització de l'Educació, que posa el focus en la internacionalització a casa, és a dir, en la promoció d'una cultura internacional basada en la interrelació entre l'estudiantat local i l'internacional i en el desenvolupament de les competències interculturals dels seus membres.

Així, les universitats europees han començat a incloure en la seva agenda l'elaboració de plans de política lingüística. Si bé no hi ha un model únic, un tret comú és que els plans estan associats a la incorporació d'idiomes en els estudis, com a llengua de la docència de les assignatures i com a llengua d'aprenentatge. Encara que aquest procés s'esdevé en universitats amb llengües de gran abast, són les universitats amb llengües mitjanes o situades en zones frontereres o de contacte de comunitats lingüístiques on hi ha hagut fins ara més exemples de política lingüística explícita.

El model multilingüe

El que anomenem model multilingüe és la proposta de gestió de les diverses llengües presents a la universitat de manera global o integrada. Defensem que cal partir d'una visió sistèmica de les llengües i, en conseqüència, que cal planificar actuacions per a totes les llengües entenent que els avenços i els canvis en l'ús d'una llengua afecten la posició de les altres i reconfiguren el conjunt. En la realitat catalana aquesta aposta és significativa: dona continuïtat a l'experiència d'intervenció planificada en matèria de llengües i, alhora, implica un salt que apunta possibles disruptions, ja que desactiva la connexió automàtica de la política lingüística amb l'objectiu de normalització del català.

Un dels termes que dona nom a aquest canvi és el de "governança del multilingüisme", un concepte que reforça el component polític més que no pas el de gestió, de naturalesa tècnica. La idea de "governança" o "bon govern" és interessant en tant que s'associa a nous paradigmes de govern vinculats a canvis en les organitzacions i en la societat, models de govern relacional, amb interacció entre diferents nivells, amb delegació cap a dalt (com a la UE) i cap a baix (descentralització). En definitiva, la governança dona nom a nous models en les relacions de poder, amb menys jerarquia i més xarxa, que ens interessa incorporar al concepte renovat de política lingüística.

3.3. Quines són les zones de confort i de tensió que activa el model multilingüe?

Les zones de confort

- El discurs europeu sobre multilingüisme s'associa a valors positius, de construcció de la ciutadania, de respecte a la diversitat, crea oportunitats a les persones i constitueix un actiu per a les empreses.
- L'ampliació del focus d'atenció a més llengües dilueix la polarització entre català i castellà i permet noves visions potser més dinàmiques de la identitat lingüística.

- El nou valor que la universitat atorga a les llengües permet alinear els objectius de política lingüística amb els objectius estratègics de la institució.
- L'anglès pot ser un aliat del català perquè, en la mesura que requereix mesures de la política lingüística, pot reforçar la política lingüística adreçada al català.
- La necessitat d'augmentar el coneixement de llengües té el consens de la comunitat universitària i està consolidada en la nostra societat.

Les zones de tensió

- L'anglès com a “colonitzador” dels espais de la llengua nacional, i en el cas de Catalunya, dels equilibris guanyats en la recuperació de l'ús del català.
- L'anglès com a “monopolitzador” del coneixement científic amb possibles efectes en la homogeneïtzació a l'hora de comprendre i interpretar la realitat.
- La preeminència de l'anglès, que va en detriment de l'ús d'altres terceres llengües que també són rellevants no solament per al coneixement i la vida acadèmica, sinó també per raons de proximitat geogràfica, històrica i cultural (francès, italià...).
- La por personal a la pròpia incompetència, en haver d'utilitzar professionalment una llengua que no és la pròpia i que pot situar en posició de desavantatge.
- La debilitat de l'organització, que no compta amb personal per respondre amb qualitat a les necessitats que genera la incorporació d'una nova llengua de treball.
- La preocupació que, en un moment en què disminueixen els recursos, el foment de l'anglès representi una disminució dels recursos que es destinen al català.

Ambivalència i complexitat

Aquesta dicotomia que hem presentat pot ser llegida com a ambivalència, perquè efectivament obre interrogants i dubtes. També expressa la consciència de viure en una societat complexa. Els interessos globals i els locals, els valors emocionals i funcionals de les llengües, la homogeneïtat i la diversitat lingüístiques són dialèctiques pròpies de les societats actuals. Els plans de llengües que presentem són un instrument per abordar la complexitat de la convivència de llengües dins de les nostres universitats.

4. PLANS DE LLENGÜES

4.1. Quin recorregut fa la política lingüística universitària a Catalunya?

Una política explícita

Catalunya té una tradició de quatre dècades de política lingüística universitària explícita, associada a processos de canvi planificat en l'ús de les llengües que han estat promoguts i dirigits, tant per les mateixes universitats, com pel govern i el Parlament de Catalunya.

El català, llengua habitual

A la segona meitat dels anys setanta del segle XX, les universitats catalanes aproven plans de normalització lingüística, que tenen com a finalitat despenalitzar l'ús del català en l'activitat acadèmica i administrativa i promoure l'ús de la llengua catalana per fer-ne la llengua habitual a la Universitat, en un entorn en que el castellà era l'única llengua amb reconeixement formal. Paral·lelament es desenvolupa el marc legal que fa del català la llengua pròpia i oficial de Catalunya i del castellà llengua també oficial.

Efectivitat i mancances

En quina mesura van ser efectius aquests plans? En el vessant administratiu i de gestió, els resultats són clars: el català és la llengua utilitzada per defecte en les comunicacions institucionals escrites i és llengua habitual en les comunicacions institucionals orals, en les quals, com més formals són, més es pressuposa l'ús del català. En l'àmbit acadèmic, en canvi, es fa més difícil avaluar-ne els resultats, atès que no s'ha arribat a una formulació *mainstream* sobre quin és l'horitzó a assolir. En una bona part dels estudis de grau la llengua d'ús majoritari en la docència és el català, i en els màsters ho és el castellà, amb una presència creixent de l'anglès, unes dades que són subjectes a valoracions diferents segons les expectatives de qui les valora. Amb dades del 2011, l'ús del català als estudis de grau a les universitats catalanes oscil·la entre el 54% i el 94% de mitjana i l'ús de l'anglès als màsters, entre el 7 i el 42%.

L'anglès, primera onada

L'any 2000 l'anglès irromp amb força en el discurs sobre la política lingüística universitària. El Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC), integrat per les universitats i el govern català, entre altres membres, aprova el Programa de formació en terceres llengües a la universitat (s'entén el català com a primera llengua i com a segona el castellà), que, entre altres mesures, estableix l'obligatorietat d'acreditar el coneixement d'una tercera llengua per graduar-se. Es creen l'Escola Virtual d'Idiomes per a Universitaris (EVIU) i la prova universitària de competència en anglès (PUC).

Implementació difícil

El Programa de formació en terceres llengües, però, té una vida curta; desapareix el 2003 quan acaba el mandat del govern que el va impulsar. Podem parlar de fracàs? No ben bé: el Programa no té continuïtat i segueixen uns anys en què el foment de l'anglès es deixa en mans de les polítiques de cada universitat, però també és cert que deixa les bases d'una política de foment de les terceres llengües que es reprendrà més endavant.

Dues llengües, dues polítiques

El foment de l'anglès s'articula de manera independent de la política sobre el català. En moltes universitats hi ha un servei lingüístic per al català i una escola d'idiomes per a les terceres llengües, inclòs l'anglès. Aquesta doble via és una bona opció? Com a model, no sembla el més efectiu ni el més eficient, però potser era l'única realitat possible, ja que es partia d'un discurs, unes polítiques i unes estructures per al foment del català molt consolidades, i aquesta mateixa consolidació allunyava la perspectiva de poder-hi integrar l'anglès.

Les tensions

El desenvolupament dues polítiques per a dues llengües introdueix elements de tensió ideològica (*cal promoure l'anglès, que és una llengua forta? vs el català no està ja prou normalitzat?*) i d'una certa incomoditat entre molts professionals perquè la ineficiència del model apunta cap a fusions en les estructures: entre serveis lingüístics (català) i escoles d'idiomes (anglès i altres terceres llengües).

L'anglès, segona onada

A partir del 2007, la situació fa un gir: el nou govern de Catalunya impulsa una política acadèmica i lingüística en què l'anglès és requisit però sota unes premisses molt diferents. Aprofitant l'avinentsa de la introducció dels estudis de grau per adaptar-se al model Bolonya, el govern demana a les universitats que especifiquin quines mesures prendran per assegurar que els estudiants es graduen tenint un domini suficient de l'anglès. En contrast amb la política iniciada l'any 2000, es posa l'èmfasi en l'acreditació d'un nivell de llengua més que no en la certificació formal, mitjançant un títol. Així, es considera que una via per a l'acreditació sigui la superació d'un mínim del 10% dels crèdits de matèries impartides en anglès.

El català, requisit

El mateix govern introdueix el requisit que el personal acadèmic de nova incorporació o no consolidat acrediti un nivell C1 de català, una mesura que ja s'aplica des de fa molts anys al personal d'administració i serveis.

Una política multilingüe

Es comença així a fer visible una política lingüística multilingüe, que integra totes les llengües, especialment el foment del català de l'anglès. El govern té una oficina que coordina tècnicament aquesta política multilingüe, les universitats aproven plans de llengües en substitució dels plans de normalització del català i, en molts casos s'inicien o es consoliden els processos de fusió entre els serveis de català i les escoles d'idiomes.

Les adhesions i els qüestionaments

En aquest moment la promoció de l'anglès genera una àmplia adhesió. D'una banda, les universitats han fet explícita la voluntat d'internacionalitzar-se i l'anglès és un factor clau en aquest procés. De l'altra, hi ha la creença que l'anglès és un aliat per al català: es té l'expectativa, poc fonamentada, que l'increment en l'ús de l'anglès afectarà més el castellà que no el català, i que la política de foment de l'anglès, en la mesura que és política lingüística, legitima la política de promoció del català. També hi ha posicions crítiques que consideren que la preeminència de l'anglès va en detriment d'altres terceres llengües rellevants per al coneixement acadèmic (francès, alemany, italià...) o per a la mateixa llengua catalana. Així mateix, es genera preocupació perquè la política de foment de l'anglès representa una disminució dels recursos que es destinen al català.

4.2. Com és la política lingüística universitària avui?

Una política d'incentius

Actualment, el govern de Catalunya manté l'aposta per una política universitària multilingüe, centrada en el foment del català i de les terceres llengües, principalment l'anglès, i basada sobretot en incentius econòmics.

Indicadors per al finançament

El principal incentiu són els indicadors lingüístics per al finançament. El govern de Catalunya atorga a les universitats un finançament associat a l'assoliment d'objectius, entre els quals n'hi ha de lingüístics. Actualment són: qualitat lingüística de les versions catalana i anglesa dels webs de les universitats, millora dels coneixements de català i terceres llengües del personal, percentatge d'assignatures i grups dels quals es coneix la

llengua d'impartició prèviament a la formalització de la matrícula, increment del volum de la docència impartida en català o en una tercera llengua, i millora dels coneixements de català entre l'estudiantat i professorat de fora de l'àmbit lingüístic català.

L'efectivitat

Aquesta política d'incentius s'ha mostrat eficaç en la mesura que ha permès associar els resultats assolits en política lingüística al finançament variable que obtenen les universitats. D'altra banda, però, les dificultats per fer efectiu el pagament, a causa de la crisi econòmica, han debilitat la força inicial de quan van ser aprovats.

4.3. Què són els plans de llengües de les universitats?

Un resultat clar

El resultat més clar dels indicadors lingüístics són els plans de llengües de les universitats. Un dels indicadors del 2008 era l'aprovació d'un pla de llengües a les universitats; com a resultat, actualment totes les universitats públiques catalanes disposen de plans de llengües, quan abans era una opció minoritària.

Un instrument de planificació

Els plans de llengües de les universitats són un instrument per fixar objectius, planificar actuacions i assignar recursos en política lingüística. Cada universitat ha seguit un procés propi per a l'elaboració del pla, però totes coincideixen en l'enfocament multilingüe i en la programació d'actuacions de foment del català i de l'anglès. Un tret que caracteritza els plans de llengües és el caràcter transversal: afecten tots els àmbits de la universitat. Són realment documents estratègics, ambiciosos, i això de vegades dificulta l'assoliment dels objectius fixats.

Diversitat d'actuacions

Com a exemples d'actuacions recollides en els plans de llengües esmentem les següents, extretes dels plans de la UPC i la UAB:

- Convocatòries d'ajuts per a l'aprenentatge d'idiomes
- Convocatòries d'ajuts per a la revisió lingüística de tesis doctorals i materials docents en català i en anglès
- Prova de nivell en anglès, francès, alemany o italià als alumnes de nou accés
- Programa d'acollida lingüística i cultural per als estudiants internacionals

- Recursos i activitats de foment de la competència intercultural i de la competència en comunicació eficaç
- Manual d'estil en anglès i nomenclatura universitària trilingüe: català, castellà i anglès.

4.4. Quin és el nou rol dels serveis lingüístics universitaris?

Canvi de missió

En aquest context, els serveis lingüístics assumeixen la missió de coordinació tècnica de la política lingüística universitària, que és com a mínim trilingüe; actuen en un àmbit de planificació estratègica, que és valorat anualment pel govern de Catalunya i que es té en compte en el finançament de les universitats. Alhora mantenen el rol de proveïdors de serveis multilingües: traduccions, cursos, exàmens, recursos lingüístics, etc.

Nous agents

Apareixen nous agents amb voluntat i capacitat d'intervenció. La política lingüística transversal implica la participació d'agents diversos a la universitat: relacions internacionals, comunicació, recursos humans, etc. Així mateix, hi ha altres agents, com els departaments de filologia i traducció, per als quals l'impuls de la política lingüística és també una font d'oportunitats. Aquesta diversitat d'agents pots contribuir a reforçar el paper coordinador dels serveis lingüístics dins de la universitat, però també demana a aquests una gran capacitat per posicionar-se adequadament i mediar entre tots els agents, cosa que no sempre és fàcil.

El treball en xarxa

A més dels indicadors per al finançament variable, ja esmentats, una altra via per incentivar les polítiques lingüístiques a les universitats és la convocatòria anual d'ajuts per a actuacions de foment i ús de les llengües en l'àmbit universitari, que publica el govern català. Aquestes convocatòries prioritzen els projectes interuniversitaris i això ha donat un impuls al treball en xarxa dels serveis lingüístics universitaris, amb resultats com un examen interuniversitari multinivell d'anglès, exàmens interuniversitaris de català, una nomenclatura trilingüe (català, castellà, anglès) de les paraules clau en l'activitat universitària, una guia d'estil en anglès, un portal per a l'acollida d'estudiants de mobilitat i un material en línia per promoure la comunicació eficaç, entre d'altres.. Fins a quin punt és efectiu aquest treball en xarxa? En principi, és més eficient econòmicament, però la inexistència d'una estructura interuniversitària de serveis

lingüístics, amb capacitat de gestió i contractació, és una dificultat per al desenvolupament dels projectes. D'altra banda, no sempre és fàcil trobar un punt d'equilibri entre l'apoderament de les universitats que tenen l'encàrrec de desenvolupar un projecte i una certa capacitat de decisió de totes les universitats.

5. TERMINOLOGIA

5.1. Quin servei pot oferir la terminologia a les universitats en aquest nou context?

De la normalització a la internacionalització

La terminologia a Catalunya tradicionalment ha tingut un objectiu clar de suport a la normalització lingüística, concretament assegurar que la ciència es pogués expressar en català.

La tria de projectes terminològics sovint es feia a partir de la detecció d'àrees de coneixement amb forta presència de manlleus i poca producció en català. Per tant, la creació neològica en català era una de les activitats essencials en la feina del terminòleg.

Sense que aquest objectiu compromès amb la llengua pròpia s'abandoni, en el nou context cal definir el paper de la terminologia a les nostres universitats en l'extensió del coneixement i l'ús de l'anglès, una llengua majoritària amb terminologia àmpliament difosa i per tant coneguda pels especialistes i generalment per l'estudiantat.

Vegem quins són els recursos per a cadascun dels grups d'usuaris a qui els serveis lingüístics donen suport.

Per al personal docent i investigador

- Docència. Creació de gestors virtuals perquè el professorat de manera autònoma pugui sistematitzar la terminologia de l'assignatura. Creació de fraseologia usual en l'activitat docent (en l'aula, el laboratori, el treball de camp...) per contribuir a afavorir la comunicació oral en anglès. Sovint el professorat coneix millor el llenguatge de la seva especialitat que l'ús comunicatiu de l'anglès. Encara que no es tracta de terminologia s'utilitzen recursos i mètodes de treball similars per organitzar i treballar la informació.
- Recerca. Es continuen implementant les bases de dades terminològiques ja existents amb la nova terminologia de recent aparició. Generalment, es detecta a partir dels

treballs de traducció i correcció que desenvolupen els serveis lingüístics. S'estableix un treball transversal entre els traductors i els terminòlegs.

Per a l'estudiantat

- Elaboració de reculls de consulta específicament per a l'estudiantat que afavoreixin l'adquisició de la terminologia de l'assignatura en anglès i també en llengua pròpia.
- Formació en terminologia bàsica per poder elaborar els glossaris que formen part dels treballs de fi de carrera i per poder redactar les definicions que s'hi insereixen dins del text. D'acord amb les directrius de l'EEES, es donen pautes perquè l'estudiantat pugui ser autònom.
- Elaboració de recursos pensats per a l'estudiantat de mobilitat internacional, amb informacions addicionals lingüístiques o de context. En aquesta línia també es creen recursos que tenen com a àrea la mateixa mobilitat universitària i el buidatge es fa a partir dels documents que es generen a les diferents universitats europees.

Per a la projecció institucional internacional

- Creació de recursos que facilitin la traducció especialitzada de la documentació de la gestió acadèmica i administrativa universitària a l'anglès. Així, les diferents universitats catalanes elaboren nomenclatures en què fixen les denominacions pròpies en les tres llengües. Aquest és l'àmbit en què es reflecteix més clarament els canvis que ha comportat la inclusió de l'objectiu d'internacionalització.

5.2. Per què és necessària una nomenclatura multilingüe de la gestió universitària?

Origen del projecte i contingut

El creixent interès de les universitats per la inclusió de l'anglès com a llengua de treball genera la necessitat i la demanda de tenir versions a l'anglès de les pàgines institucionals i de la documentació normativa i de gestió acadèmica i, conseqüentment, cal solucionar problemes de traducció de la nomenclatura cap a l'anglès sobretot pel fet que l'organització de l'educació superior dels països de parla anglesa no s'estructura de la mateixa manera que la nostra.

Arran d'això, en la trobada de serveis lingüístics del maig de 2008 es planteja la proposta de crear un grup tècnic per tractar aquest tipus de problemes de traducció a

l'anglès que comparteixen tots els tècnics traductors dels diferents serveis lingüístics universitaris.

La gestió universitària com a àrea de treball: es tracta d'una àrea que des d'un punt de vista estricte no es considera àmbit pròpiament científic però que hi està molt relacionat i que dóna resposta a unes necessitats concretes.

La tria inicial de denominacions: han de ser termes o denominacions d'ús freqüent, de l'àmbit institucional de les universitats, comuns a totes o gairebé totes les universitats i presentar algun problema en la traducció (no havia de ser una llista exhaustiva sinó que havia de servir per trobar respostes consensuades a problemes comuns).
Recurs híbrid: juntament amb la terminologia es recullen noms propis clau o molt representatius per contribuir a crear un producte híbrid i satisfer en una sola eina les necessitats de l'usuari actual.

El consens com a objectiu primordial: es treballa per reduir la multiplicitat de formes per a un mateix referent ja utilitzades en la traducció de textos institucionals en les diferents universitats, sovint totes correctes des del punt de vista lingüístic però que poden desorientar l'usuari internacional.

5.3. Què aporta la nomenclatura multilingüe al treball terminològic?

Treball col·laboratiu en xarxa: els recursos

L'eina multiusuari: per superar el problema de la dispersió geogràfica dels diferents serveis lingüístics que hi participen, s'implementa un gestor que permet l'autonomia d'inclusió d'informació en temps real per part dels tècnics designats per la Comissió de Llengua de cada universitat. (Una tendència general en el treball terminològic que es reflecteix també a Realiter amb la proposta de la creació de wikis.)

Ús de plataformes virtuals per a la discussió de denominacions: treballem amb una plataforma de discussió, el TeamLab; aquesta eina de programari gratuït incorpora una eina de fòrum i també permet emmagatzemar diferents documents de gestió (protocol de treball, actes, etc.) [<https://nomenclatures-xvu.teamlab.com/>]

Treball col·laboratiu en xarxa: les persones

El perfil professional de l'equip: es creen grups de treball mixtos entre **traductors** d'anglès que detecten les mancances i poden fer propostes coherents amb la llengua i terminòlegs que aporten l'organització de la informació pel que fa a aspectes formals (entrades en singular, minúscula inicial, etc.) i de contingut (coherència entre denominacions similars, compleció de les subàrees, tractament de la sinonímia, etc).

La llengua de treball com a llengua nativa: és un grup de treball mixt entre experts en anglès, castellà i català, seguint la filosofia de Realiter.

Treball col·laboratiu en xarxa: la metodologia

Treball progressiu-permanent: aquest treball és un projecte amb diverses fases de millora i ampliació però cada any es preveuen en el pla d'acció de la Xarxa Vives d'Universitats uns resultats concrets, és a dir, uns resultats limitats en el temps i en el contingut.

Propostes neològiques per a l'anglès: tradicionalment, només fèiem propostes neològiques per al català a partir de termes en altres llengües per reduir l'ús de manlleus en les àrees tècniques i científiques. Ara, en canvi, es fan propostes en anglès per a denominacions catalanes consolidades.

Elaboració de protocols: documents que recullen exhaustivament la metodologia i també els acords presos per tal d'assegurar la continuïtat uniforme d'un treball amb un grup nombrós, i canviant.

Enfocament pràctic: s'inclouen informacions addicionals en les notes que permeten identificar les diferents solucions d'acord amb el context. Per exemple, denominacions que tenen un valor diferent abans o després de la creació de l'EEES, criteris institucionals com ara la no traducció del nom de la institució, etc.

6. EPÍLEG

Aquesta visió àmplia que hem presentat del debat obert sobre el multilingüisme a la universitat és un tast del debat incipient a Catalunya sobre la construcció d'una societat multilingüe complexa que tracta de trobar l'equilibri entre la visió global i local i entre el valor emocional i funcional de les llengües. La universitat és un laboratori de pràctiques plurilingües i de discurs sobre el multilingüisme que avança el que pot ser el futur del país.